

OBSAH I. DÍLU

Předmluva	7
Informace o pracovním kolektivu	13

A. DĚJINY HUDEBNÍ VĚDY 21

I. POZNÁNÍ HUDBY V DĚJINÁCH LIDSTVA A VZNIK VĚDY O HUDBĚ 23

a) Základní formy reflexe hudby a předpoklady jejich vzniku 23

/1/ Výchozí úvahy o typu a kontinuitě poznání hudby (23) — /2/ Hypotézy o elementárních stupních hudebního vědění (25)

b) Spekulativně empirická pojetí hudby a jejich znaky v různých kulturních okruzích 28

/1/ Nástup ucelených výkladů hudby (28) — /2/ Zvláštnosti spekulativně empirických výkladů hudby v anticko-helenistické kultuře (32) — /3/ Pozdní antické syntézy poznatků o hudbě (36)

c) Ars musica a další středověké typy reflexí v evropském a středomořském okruhu 38

/1/ Vztah středověku k antickému odkazu (38) — /2/ Pojem musica a jeho vývoj (39) — /3/ Reflexe hudby ve středověkých kulturních okruzích Evropy a Středomoří (41) — /4/ Linie hudebně teoretického myšlení (45) — /5/ Další typy výpovědí o hudbě (47)

d) Humanisticko-osvěcenská formování vědních přístupů k hudbě 51

/1/ Evropské vývojové předpoklady vědy (51) — /2/ Příčiny vědního zájmu o hudbu (54) — /3/ Charakteristika evropské produkce (56)

e) Český přínos k rozvoji vědeckého zkoumání hudby před ustavením novodobé muzikologie 60

/1/ Členitost společensko-ideového prostředí (60) — /2/ Poznání hudby (62)

II. VZNIK A VÝVOJ MUZIKOLOGIE JAKO MODERNÍ VĚDY 70

1. Konstituování oboru 70

/1/ Institucionalizace oboru (70) — /2/ Historicko-spoločenské podmínky (71) — /3/ Přípravná úloha hudební kritiky (72) — /4/ Hudební historismus (73) — /5/ Noetické předpoklady (74) — /6/ Předchůdci (75) — /7/ Profesionalizace hudební vědy na univerzitách (77) — /8/ Vznik národních muzikologických škol (78)

2. Zakladatelské koncepce 81

/1/ Čtyři základní vývojové linie (81) — /2/ Hugo Riemann (81) — /3/ Guido Adler (85) — /4/ Polarita a komplementárnost obou koncepcí (87) — /5/ Pokusy o konstituování hudební estetiky v moderní vědní disciplínu (88) — /6/ Syntetická tendence přírodovědní linie a tzv. srovnávací hudební věda (90)

3. Prohlubování specializace a nové úsilí o syntézu	92
/1/ Historický vývoj ontických podmínek, noetických předpokladů a společenské funkce hudební vědy (92) — /2/ Muzikologické školy (95) — /3/ Metodologický rozvoj oboru: tzv. dynamikové a vznik hudební psychologie (102) — /4/ Vyvrcholení hermeneutického úsilí (106) — /5/ Fenomenologové (108) — /6/ Pokusy o psychologicko-estetickou syntézu (110) — /7/ Kulturně historická linie (111) — /8/ Krystalizace nových disciplín (113) — /9/ Pokusy o sociologickou syntézu (115)	
4. Současný stav světové muzikologie od roku 1945 až po současnost	118
/1/ Poválečné geopolitické změny a jejich vliv na vývoj vědy, a muzikologie zvláště (118) — /2/ Proměny postavení německé muzikologie a její současný přínos (119) — /3/ RISM, RILM, RiDiM (122) — /4/ Celkové proměny národnostní muzikologické mapy světa (123) — /5/ Rozmach americké muzikologie, jeho příčiny a význam (125) — /6/ Pokusy o uplatnění metod matematiky a teorie informace (126) — /7/ Konstituování hudební sémiotiky (127) — /8/ Stoupající význam etnomuzikologie (130) — /9/ Proměny objektu a jejich vliv na vývoj oboru (131) — /10/ Změny v hierarchii oboru a vytváření nových disciplín (133)	
5. Vznik a vývoj marxistické hudební vědy	135
/1/ Krize západní muzikologie jako buržoazní pozitivní vědy (135) — /2/ Noetický a sociální rozdíl buržoazní a marxistické muzikologie (130) — /3/ První pokusy o marxistickou syntézu (140) — /4/ Další úsilí o marxistickou muzikologii v SSSR (143) — /5/ Počátky marxistické muzikologie v ostatních socialistických zemích (145)	
III. VÝVOJOVÝ PROCES ČESKÉ HUDEBNÍ VĚDY 147	
1. Vznik české hudební vědy	147
a) Hlavní směry utváření oboru v českých zemích	147
/1/ Předpoklady vzniku národní produkce a jejich specifická složitost (147) — /2/ A. W. Ambros a hudební věda na pražské univerzitě (149) — /3/ Úzké sepětí rodiče se české hudební vědy s národním životem (152) — /4/ Počátky českého hudebně teoretického myšlení (153) — /5/ Vliv teorií národní hudby (155)	
b) Obecný rozmach odborného studia hudební problematiky	156
/1/ Diferenciace produkčních okruhů a nový vztah teorie a praxe (156) — /2/ Podněty z jiných vědních oborů a kulturních resortů (157) — /3/ Intenzita mimouniverzitní publicistiky v Praze a v českém terénu (158) — /4/ Počátky hudební vědy na Moravě (160) — /5/ České přínosy, vzory a momenty v muzikologickém dění mimo Čechy a Moravu (162)	
c) Otakar Hostinský	163
/1/ Historická situace české společnosti v období Hostinského nástupu (163) — /2/ Život a dílo Hostinského (164) — /3/ Východiska (167) — /4/ Vědecký profil a význam (169) — /5/ Bibliografie (170) — /6/ Literatura (171)	
d) Zdeněk Nejedlý	172
/1/ Historická situace v období Nejedlého nástupu (172) — /2/ Život a dílo (173) — /3/ Východiska (175) — /4/ Vědecký profil a význam (177) — /5/ Bibliografie (180) — /6/ Literatura (181)	
2. Česká hudební věda v letech 1918 — 1945	183
a) Institucionální základna	183

/1/ Hudební věda v nových společenských podmínkách (183) — /2/ Péče o památky a fondy. Hudební muzea, knihovny a společnosti (185) — /3/ Pražská a brněnská konzervatoř (187) — /4/ Ediční činnost (190) — /5/ Hudební časopisectví a publicistika (192)

b) Univerzitní střediska a nositelé hlavních myšlenkových proudů 196

/1/ Obrisy koncepčního vývoje (196) — /2/ Nejedlého škola (197) — /3/ Otakar Zich (200) — /4/ Bibliografie O. Zicha (203) — /5/ Literatura o O. Zichovi (203) — /6/ Josef Hutter (204) — /7/ Vladimír Helfert (206) — /8/ Bibliografie V. Helferta (211) — /9/ Literatura o V. Helfertovi (212) — /10/ Helfertova škola (213) — /11/ Bratislavská univerzita, Dobroslav Orel (214) — /12/ Pražská německá univerzita (215)

3. Česká hudební věda po roce 1945 217

α) Instituce a osobnosti 217

a) Vstupní fakta a jména 217

/1/ Situace oboru po roce 1945 (217) — /2/ Rozvoj oboru (218) — /3/ Druhy a typy personálních seskupení (218) — /4/ Osobnosti (219) — /5/ A. Sychra (220) — /6/ M. Očadlík (222) — /7/ J. Racek (224) — /8/ K. Janeček (226)

b) Společenské organizace 227

/1/ Poválečná situace (227) — /2/ Svaz československých skladatelů a Svaz českých skladatelů a koncertních umělců (228) — /3/ Československá společnost pro hudební výchovu (233) — /4/ Česká hudební společnost (233) — /5/ Česká společnost pro estetik (234)

c) Vysoké školství 235

/1/ Organizace studia hudební vědy (235) — /2/ Pražská katedra (236) — /3/ Brněnská katedra (238) — /4/ Olomoucká katedra (240) — /5/ Jiné uměnovědné katedry (242) — /6/ Katedry hudební výchovy na pedagogických fakultách (243) — /7/ AMU a JAMU (245)

d) Vědecká pracoviště 248

/1/ Ústav pro hudební vědu a Ústav teorie a dějin umění ČSAV (248) — /2/ Jiná pracoviště ČSAV (250)

e) Odborné instituce 252

/1/ Divadelní ústav (252) — /2/ Další pracoviště (253)

f) Dokumentační instituce 254

/1/ Úvodem (254) — /2/ Muzeum české hudby (255) — /3/ Oddělení dějin hudby Moravského muzea (256) — /4/ Hudební oddělení Státní knihovny ČSR (256) — /5/ Hudební úsek Univerzitní knihovny v Brně (257)

g) Publikační a diskusní základna 257

/1/ Časopisy, sborníky, knižní řady (257) — /2/ Konference, symposia a semináře 1945 až 1981 (259)

β) Obecné rysy vývoje české hudební vědy po roce 1945 265

/1/ Vstupní poznámka (265) — /2/ Určující vliv vnějších motivací (265) — /3/ Intence vnějších kontextů vědy o hudbě (267) — /4/ Vývojové tendence objektu a předmětného kontextu (270) — /5/ Noetický kontext působící na strukturu hudební vědy zvnějšku i zevnitř (272) — /6/ Struktura oboru a proměny systematiky (272) — /7/ Formující vliv subjektivních činitelů (273) — /8/ Intergrační snahy jako výraz objektivních potřeb

společenského uplatnění muzikologie (274) — /9/ Hudební věda jako nástroj poznání (275) — /10/ Problémová orientace (276) — /11/ Vztah hudební produkce (dílo) — společnost jakožto osová problematika (277) — /12/ Posílení společenskovedního profilu oboru (278) — /13/ Etapizace vývoje české muzikologie po roce 1945 (279)

γ) Perspektivy české hudební vědy 280

/1/ Předpoklady dalšího rozvoje hudební vědy (280) — /2/ Organizační úkoly české hudební vědy (284) — /3/ Základní směry muzikologického výzkumu (289) — /4/ Výhledová koncepce rozvoje hudební vědy (292)

B. TEORIE HUDEBNÍ VĚDY 297

1. Muzikologie jako věda 299

/1/ Obecná zjištění (299) — /2/ Muzikologie a obecné problémy novodobé vědy (299) — /3/ „Vývojové typy“ vědy (300) — /4/ Vývoj vědy a Kuhnova teorie paradigmatu (302) — /5/ Kategorie věd o umění (305) — /6/ Společné problémy věd o umění (306) — /7/ Mezioborový tým Ústavu teorie a dějin umění ČSAV (306) — /8/ Vzájemné vztahy různých druhů umění (308) — /9/ Praktické a organizační problémy soudobé hudební vědy. Hypertrofie specializované vědecké produkce (309) — /10/ Problémy vědy jako kolektivního procesu (310)

2. Předmět hudební vědy 311

/1/ Objekt a předmět vědy (311) — /2/ Terminologická a sémantická problematika pojmu hudba (312) — /3/ Různé klasifikace hudby (314) — /4/ Problém pojetí hudby ve smyslu hudebního díla (316) — /5/ Zrod nových pojetí (318)

3. Metody hudební vědy 319

/1/ Vědecké metody, jejich klasifikace. Věda o metodě (319) — /2/ Metody empirické a teoretické (320) — /3/ Hypotézy a teorie (321) — /4/ Obecná problematika metod v muzikologii (321) — /5/ Empirické metody používané muzikologií (322) — /6/ Historická metoda (323) — /7/ Zvláštnosti metod ve vědách o umění (325)

4. Struktura a systematika hudební vědy 326

/1/ Různé druhy oborové struktury (326) — /2/ Disciplinární struktura, její počátky (327) — /3/ Adlerova a Riemannova systematika (327) — /4/ Působnost nových tendencí (329) — /5/ Elschekova systematika (331) — /6/ Disciplinární struktura použitá v přítomné práci (332)